Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

La ramada encantada

Oristà

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Sector nord del terme municipal
Emplaçament	A 1000 metres de la carretera B-432, punt quilomètric 8'200

Coordenades:

Latitud:	41.9798
Longitud:	2.05232
UTM Est (X):	421490
UTM Nord (Y):	4647968

Classificació

Número de fitxa	08151 - 242
Àmbit:	Patrimoni immaterial
Tipologia	Tradició oral
Estil / època:	Contemporani
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Accés	Obert
Ús actual:	Simbòlic
Titularitat	Pública
Autoria de la fitxa	Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa:	dt., 05/06/2007 - 02:00

Descripció

"Segons conta la llegenda, la gent de la Torre d'Oristà va començar per tallar les alzines i roures i fer rompuda al pla Moixó. Com més rompuda feien els pagesos, menys pastura per als ramats transhumants. Hi havia pastors que protestaven, discutien fortament amb els parcers, però seguien el seu camí. En canvi n'hi havia que, en comptes de protestar, estenien el ramat pel mig dels camps iguals com si fos un prat d'herba, malmetent la vianda que hi havia plantada. Això és el que va provocar que en un temps passat al pla Moixó

hi hagué fortes batusses entre uns i altres. Al final, però, després de molt temps de litigis, pastors i pagesos varen arribar a un acord per respectar els seus interessos contraposats: els ramats respectarien el sembrat i els pagesos no farien més rompuda. Just al capdamunt del quintà deixarien un tros on pastors i ovelles poguessin fer parada i passar la nit en cas que ho creguessin convenient, és a dir, l'espai destinat a poder fer parada seria un terreny que mai ningú se'l podria apropiar, i constaria com a empriu o remolta. Els pastors, encara un xic de mal grat, varen acceptar el tracte, però amb la condició que quan no hi hagués vianda plantada als camps de conreu, els ramats gaudirien del dret de seguir les herbes.
Però entre els pastors n'hi havia un que era molt repatani. Ja el coneixien com un buscabrega que mai estava content de res, i només faltava que uns diguessin blanc perquè ell digués negre. Era un home que tenia un parlar molt fastigós, sovint engegava unes carrendelles de sagrepans que feien esgarrifar; per això, era conegut com el pastor renegaire.
Doncs bé, segons la llegenda, aquest pastor mai va voler saber res dels tractes que havien fet els pagesos de pla Moixó i els pastors de muntanya, ell anava a la seva i quan passava amb el ramat tirava pel dret, tant li feia que els camps estiguessin sembrats. Quan un pagès l'escridassava, ell solia contestar amb una llarga lletania del seu repertori renegaire. Diu que era a finals d'octubre, és a dir, pocs dies abans de tots sants, que un dels parcers de pla Moixó va anar a veure si la sembrada ja naixia. El camp que manava al pla Moixó era just arran del camí ramader. Quan va sortir a les envistes del camp, va veure com un ramat li pasturava la sembrada, i l'home, molt enfadat, va anar tot decidit a fer marxar les ovelles del seu tros. Però es va trobar que qui manava el ramat era el pastor renegaire.
Es van esbatussar de mala manera; el pagès no volia que les ovelles li malmetessin la sembrada i el pastor, en canvi, feia que les ovelles se la mengessin. I ca, el pagès poc se'n va sortir; després d'una forta escridassada, renecs i algun cop de roc, el pastor va continuar amb les ovelles dintre del camp, que van seguir pasturant el blat acabat de néixer.
El pastor, tot fent mofa del pobre pagès, encara li va dir: "Mireu, tenia pensat d'anar a dormir al Pilar o als Andreus, però com que encara quedarà menjar, em quedaré a dormir aquí a la vora del camp, així quan les ovelles es llevin al matí podran esmorzar".
Cal dir que aquest camp és el que hi ha vora mateix de la remolta, on molts ramats hi passaven la nit. Al pagès, en sentir el to de mofa que emprava el pastor, només se li va acudir de dir: "Tan de bo no us despertéssiu mai més, ni vós ni el ramat". Conta la llegenda que així mateix va passar. Al matí pastors i ovelles, gos i bastó s'havien convertit en pedra, és a dir, tal com es van adormir al vespre, varen quedar encantats en forma de pedra. Així és com va ser castigat un pastor malparlat que, per allà on passava, tot ho malmetia. Des d'aquell dia la revolta de pla Moixó es coneix com la ramada encantada".

Observacions:

Aquesta versió de la llegenda de la ramada encantada va ser recollida i publicada per Jordi Torres a "Ruta de transhumància Santa Creu -la Torre d'Oristà -Santa Creu".

Bibliografia

TORRES, Jordi (2003). Apunts de transhumància. Costums, normes, oficis i llegendes de transhumància. Solc.
TORRES, Jordi i COROMINAS, Josep (2004). Ruta de transhumància. Santa Creu -La Torre d'Oristà - Santa Creu. Solc, àmbit de recerca i documentació del Lluçanès.

